

การพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 Development of 7th Grade Students' Reading Comprehension in Thai Using of the SQ4R Strategy

เมขลา ลือโสภา¹ ประสพสุข ฤทธิเดช² และภูษิต บุญทองเถิง³

Makekala Luesopa¹, Prasopsook Rittidetch² and Poosit Boontongtueng³

บทคัดย่อ

การพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ **ประการแรก** เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 **ประการที่สอง** ศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R **ประการที่สาม** เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R ก่อนเรียนและหลังเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ **ประการที่สี่** เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชัยเลิศวิทยุไพรวัลย์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน จำนวน 32 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R จำนวน 6 แผน ใช้เวลา 12 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านจับใจความ จำนวน 1 ชุด เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบวัดความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R ชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 ดัชนีประสิทธิผล และสถิติตรวจสอบสมมุติฐานการวิจัย t-test แบบ Dependent samples ผลการวิจัย พบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.75/87.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.75 แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้เพิ่มขึ้น 0.75 หรือคิดเป็นร้อยละ 75.00
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ป.ร.ด. (โทศึกษา) อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ศษ.ด. (หลักสูตรและการสอน) อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62

คำสำคัญ : การอ่านจับใจความ วิธีการสอนแบบ SQ4R

ABSTRACT

This research aimed to 1) develop instructional plans for Mattayom Sueksa 1 students' reading comprehension in Thai using the SQ4R reading method with the efficiency value (E_1/E_2) of 80/80 ; 2) study the effectiveness index (E.I.) of the SQ4R reading method for Mattayom Sueksa 1 students' reading comprehension in Thai; 3) compare the students' learning achievement in reading comprehension in Thai before and after learning through the SQ4R reading method; and 4) assess the students' satisfaction after learning through the SQ4R reading method to develop their reading comprehension. The target group consisted of 32 Mattayom Sueksa 1 students, studying in the first semester of the academic year 2011 at Kee Lek Khyo Praiwan Wittaya School, Roi-Et Office of Primary Education Area 1, obtained through the purposive sampling technique. The instruments used for data collection were 6 instructional plans for 12 hours of learning to develop reading comprehension using the SQ4R reading method, a 30-item 4-multiple choice achievement test of reading comprehension, and a 20-item 5-rating scale questionnaire for assessing students' satisfaction after learning through the SQ4R reading method. The statistics used for data analyses were mean, standard deviation, and percentage. Dependent samples t-test was used for testing the research hypothesis.

The findings are as follows:

1. The efficiency value of the instructional plans for developing Mattayom Sueksa 1 students' reading comprehension in Thai was 86.75/87.10, which was higher than the established criteria of 80/80.
2. The effectiveness index of the SQ4R reading method for Mattayom Sueksa 1 students' reading comprehension in Thai was 0.75, showing that the students' reading comprehension in Thai increased 75.00 percent after learning through the SQ4R reading method.
3. The posttest mean scores in reading comprehension of the students who learned through the SQ4R reading method were higher than those of the pre-test at the .01 level of statistical significance.
4. The students' satisfaction after learning through the SQ4R reading method was at a highest level.

Keywords : Reading Comprehension, the SQ4R Reading Method, Thai Learning Strand

บทนำ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นทักษะทั้ง 5 ด้าน คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด การใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม รวมทั้งสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งเป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทักษะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง สังคมรวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการสื่อสารในชีวิตประจำวันโดยเฉพาะการอ่านนับว่าเป็นหัวใจในการเรียนรู้ ผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการอ่านได้ จะต้องมียุทธวิธีประกอบต่าง ๆ กล่าวคือ มีความพร้อมในการอ่าน สามารถใช้สติปัญญาแปลความหมายสิ่งที่อ่านและเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนกับสิ่งที่อ่านได้ ดังนั้น การอ่านจึงมีความจำเป็นและมีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือ ทำให้ได้รับความรู้ ความคิด ตลอดจนแนวทางในการดำรงชีวิตในทุกแง่มุม ทางอ้อมคือ ทำให้เขียนหนังสือไม่ผิด ช่วยให้อ่านหนังสือได้คล่องแคล่ว และมีนิสัยรักการอ่าน (กรมวิชาการ, 2545 : 7)

การอ่านจับใจความเป็นทักษะสำคัญ เพราะสามารถช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงเรื่องที่อ่านอย่างถูกต้อง สำหรับผู้เรียนวิชาต่างๆ ทุกสาขาผู้เรียนจะใช้ทักษะการอ่านจับใจความเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งปัจจุบันนี้เทคโนโลยีรุดหน้าไปเรื่อยๆ มีการวิจัยสิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลา การอ่านจับใจความจะทำให้ผู้อ่านรู้ข่าวสารทันต่อเหตุการณ์และทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของโลก ตลอดทั้ง ทำให้การดำรงชีวิตประจำวันเป็นปกติสุขและมีคุณภาพ กล่าวว่าการอ่านจับใจความเป็นพื้นฐานสำคัญมากสำหรับการอ่านระดับสูงต่อไป เช่น ถ้านักเรียนจับใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ คือ ไม่รู้เรื่อง ก็คงไม่สามารถอ่านเพื่อวิจารณ์ว่าเรื่องนั้นดีหรือไม่ดีได้เลย ปัจจุบันปัญหาที่พบมากในการจัดการเรียนการสอนคือ ปัญหาการอ่านจับใจความ สาเหตุมาจากนักเรียนอ่านหนังสือแล้ว ไม่สามารถสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีนิสัยรักการอ่านหนังสือ ส่วนหนึ่งเกิดจากนักเรียนจำนวนหนึ่งอ่านจับใจความไม่เป็น หรืออ่าน

ได้ช้าทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ในการอ่าน จากปัญหาดังกล่าวทำให้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสนใจศึกษาถึง การอ่านจับใจความไว้เป็นจำนวนมาก

พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยมักพบปัญหา ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทยได้คะแนนเฉลี่ยในระดับ ร้อยละ 52 - 70 สมรรถภาพที่ได้คะแนนในระดับต่ำได้แก่ ทักษะการอ่านจับใจความ การอ่านเชิงวิเคราะห์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ปัญหาในการอ่าน ด้านครู ครูมีชั่วโมงสอนมาก มีภาระอื่นๆ ต้องรับผิดชอบ ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ครูขาดเทคนิควิธีสอนครูไม่รู้จักวิทยาสำหรับเด็ก การสอนแยกส่วนเป็นส่วนย่อย ไม่สอนแบบองค์รวม ทำให้เด็กขาดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้จำเรื่องราวไม่ได้ ด้านนักเรียนอ่านไม่ออก จับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ ด้านเจตคติและพฤติกรรมการเรียนนักเรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจเรียนและไม่รับผิดชอบต่องานที่ครูมอบหมาย (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2549 : 188-189)

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์หลุยส์วิทยา พระวังหว้าวิทยา ปีการศึกษา 2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำคือ 47.92 (รายงานผลการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนเซนต์หลุยส์วิทยา พระวังหว้าวิทยา : 1-8) ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ ที่หลักสูตรสถานศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ผ่านไว้ คือ ร้อยละ 80

จากการรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวทำให้ผู้สอนทราบว่านักเรียน มีทักษะในการอ่านไม่ผ่านเกณฑ์ตามหลักสูตรสถานศึกษาได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะ การอ่านจับใจความนักเรียนไม่เข้าใจความหมาย อ่านแล้วไม่สามารถสรุปใจความสำคัญได้ สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการอ่านจับใจความ อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความพร้อมทางร่างกาย และสติปัญญาของนักเรียน รูปแบบเทคนิคการสอนของครู การสอนไม่มีกระบวนการที่ดี เรื่องที่นำมาอ่านยากเกินไป นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย นักเรียนไม่รักการอ่าน อ่านเนื้อเรื่องแล้วตอบคำถามบางคำถามไม่ได้ เรียงตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่องไม่ได้ นักเรียนจับประเด็นมาเล่าได้ไม่หมด เล่าแล้ววกวน จับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ ซึ่งส่ง

ผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความของผู้เรียนไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดไว้ ในการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทย จำเป็นต้องนำสื่อการสอนและวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของนักเรียน จากสภาพปัญหาดังกล่าวนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อหาวิธีการหรือเทคนิคที่จะช่วยแก้ปัญหาการอ่านจับใจความของนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการอ่านจับใจความ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมกับรูปแบบการสอนที่เหมาะสมจะช่วยให้พัฒนาการอ่านจับใจความให้ได้ผลดี ผู้วิจัยคิดว่ารูปแบบวิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีสอนที่เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนในการพัฒนาการอ่านจับใจความ

วิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นการใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เป็นวิธีสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านได้ดี สามารถคาดเดาเข้าใจแนวคิด เรื่องที่อ่าน ได้อย่างรวดเร็ว จดจำ เรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการสอนทั้ง 6 ขั้นตอนมีความสำคัญต่อการเรียนภาษาไทย เพราะสามารถพัฒนาทักษะทางภาษา ทั้งการอ่าน การฟัง การพูดและการเขียน ไปพร้อมๆ กัน มีคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ อยากรู้ และท้าทายความสามารถผู้เรียนจึงพยายามศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจ และแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาการอ่านจับใจความได้ดี มีนิสัยรักการอ่านและสามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษา ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความ ด้วย วิธีสอนแบบ SQ4R ก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สมมติฐานการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ค่าดัชนีประสิทธิผลหลังการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R มีคะแนนสูงขึ้น
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังเรียนมากขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขี้เหล็กเขียวไพลวัลย์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน1ห้องเรียน มีนักเรียน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่สอนมีห้องเดียว มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบลดความสามารถ นักเรียนที่สอนมีสภาพปัญหาคล้ายกัน คือมีปัญหาด้านการอ่านจับใจ
2. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยรูปแบบการสอนแบบ SQ4R
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ
 - 2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียน
3. ระยะเวลาในการวิจัย

ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ระหว่างเดือนมิถุนายน 2554-สิงหาคม 2554

โดยใช้เวลาดู 12 ชั่วโมง รวมเวลาสอน 6 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียน การปฐมนิเทศและทดสอบหลังเรียน

4. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้เป็นเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สาระที่ 1 การอ่านมาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาจิตวิทยาการศึกษาและความสนใจในการอ่านของเด็กแต่ละช่วงวัย ประกอบการพิจารณาการคัดเลือกข้อความจากสื่อต่างๆที่ใช้เป็นแบบฝึกพัฒนาการอ่านจับใจความ โดยคัดเลือกเนื้อหาจาก นิทาน บทเพลง บทความ ข่าว บทความกรอง และสารคดี เนื้อเรื่องแบบฝึกพัฒนาการอ่านจับใจความที่ใช้ในการวิจัยมี จำนวน 6 เล่ม ใช้เวลาเรียน 12 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหลักของการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชัยสิทธิ์วิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 32 คน

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ชี้แจงรายละเอียดขั้นตอน และวิธีปฏิบัติ ในการเรียนการสอนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนแบบ SQ4R ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับนักเรียนกลุ่มทดลองเข้าใจ
2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการทดสอบ 60 นาที ตรวจคะแนน บันทึกคะแนนไว้
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เก็บคะแนนระหว่างเรียน ได้แก่ การทดสอบย่อยหลังเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง และบันทึกคะแนนจนครบทุกแผน

4. ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดเดียวกันกับทดสอบก่อนเรียน ตรวจให้คะแนนและบันทึกคะแนนไว้

5. วัดความพึงพอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R จำนวน 20 ข้อคำถาม ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทุกคน เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความ ด้วยรูปแบบการสอน SQ4R ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้วนำคะแนนที่ได้ไปแปลผลหาค่าเฉลี่ย

6. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสรุปผลการทดลองตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ เป็นแผนที่สร้างขึ้นโดยยึดขั้นตอนการสอนแบบ SQ4R ตามแนวของพอด (Eanes. 1997 : 582) และ โรบินสัน (Robinson. 1961 : 29-30) มาเป็นแนวทางในการสร้าง ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ตัวชี้วัด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ / อุปกรณ์ การวัดและการประเมินผล จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจ ความจำนวน 1ชุดเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เพื่อจะเลือกไว้ใช้จริง จำนวน 30 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสะท้อนผลในการวิจัย ได้แก่ ข้อมูลจากการบันทึกการสังเกต ข้อมูลเอกสารของนักเรียน ภาพถ่าย และอื่นๆ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

2. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีสอน SQ4R โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ E_1/E_2

3. วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผล ของการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยรูปแบบการสอน SQ4R โดยใช้สูตรคำนวณ E.I. (The effectiveness index) (เผชิญกิจการ. 2544 : 44-51)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สถิติทดสอบสมมุติฐาน t-test (Dependent samples) (บุญชุม ศรีสะอาด. 2545 : 109)

5. วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้านการอ่านจับใจความด้วยรูปแบบการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.75/87.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.75 แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้เพิ่มขึ้น 0.75 หรือคิดเป็นร้อยละ 75.00

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนซีเทลิทเซียไพรวัลย์วิทยา จังหวัดร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.75/87.10 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและศึกษาขั้นตอนของการสอนแบบ SQ4R ซึ่งผู้เรียนได้เรียนรู้ไปที่ละขั้นตอนอย่างต่อเนื่องโดยเริ่มจาก 1) Survey (S) ขั้นการอ่านคร่าว ๆ เพื่อเป็นการมองภาพรวมของเรื่องที่อ่าน 2) Question (Q) ขั้นตั้งคำถาม เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็น ดังนั้น จึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว 3) Read (R) ขั้นการอ่านอย่างละเอียดของบทอ่าน เพื่อทำความเข้าใจค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ในขั้นนี้จะเป็นการอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญๆ โดยแท้จริง 4) Record (R) ขั้นการจดจำ จดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็นโดยใช้ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน 5) Recite (R) ขั้นเขียนสรุปใจความ และ 6) Reflect (R) เป็นขั้นตอนสุดท้าย ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิจารณ์ บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิมโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง เป็นการทบทวนเนื้อเรื่องที่อ่านทั้งหมด

ด้วยขั้นตอนการสอนแบบ SQ4R ทั้ง 6 ขั้นตอนดังกล่าว ส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะขั้นตอนในการอ่านไม่ซับซ้อนทำให้ผู้อ่าน อ่านอย่างมีทิศทาง โดยเริ่มจากขั้นตอนที่ง่าย ๆ ผู้เรียนได้ค่อยๆ เรียนรู้ไปที่ละขั้นๆ เหมือนขึ้นบันไดทีละขั้น ในที่สุดก็ไปถึงเป้าหมาย

การสอนแบบ SQ4R มีความน่าสนใจสามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีเพราะมีคำถามกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความอยากรู้อยากเห็น ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็วขึ้น และจดจำเรื่องได้อย่างแม่นยำ ทำให้ผู้เรียนไม่ตึงเครียดไม่เบื่อหน่ายในการเรียน ด้วยขั้นตอนการสอน ดังกล่าวจึงทำให้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับโรบินสัน ได้กล่าวถึงยุทธวิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R ว่าสามารถช่วยให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและจดจำได้ดีและทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสอนแบบ SQ4R ได้เพิ่มขั้นตอนสะท้อนความคิด ขึ้นมา การเขียนสะท้อนความคิด เป็นการใช้ความคิดวิเคราะห์ และความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อวัตถุหรือสถานการณ์ที่เป็นสิ่งเร้าต่างๆ สุนทร อุทุมหาราช (2547 : 89) ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังตะเคียนประสาธน์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่ได้รับการสอนด้วยวิธี SQ4R กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธี SQ4R มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับ จิราพร หนูลาย (2549 : 85-87) ได้ศึกษา เรื่องการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความพึงพอใจ ต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโหละหาร จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และสอดคล้องกับ ยุวดี โปษายะ (2546 : 83-85) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนสารพัดช่างจังหวัดลำปาง พบว่าความ เข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสามารถในการเขียนสรุปใจความของนักเรียนสูงขึ้น ได้ศึกษากลวิธีการเรียน โดยใช้ SQ4R สำหรับการศึกษาตำราเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยได้เปรียบเทียบนักเรียนระหว่างกลุ่ม ที่เรียนแบบปกติ กลุ่มที่เรียนด้วย SQ4R และ SQ3R ในการอ่านตำราเรียน ผลปรากฏว่ากลวิธี SQ4R และ SQ3R ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน

คือนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธี SQ4R มีคะแนนสูงกว่าการสอนด้วยกลวิธี SQ3R อย่างมีนัยสำคัญ

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาอ่านจับใจความด้วยวิธีสอน SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 0.75 แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ มีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 75.00 แสดงว่าหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านจับใจความเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากวิธีการสอนแบบ SQ4R มีขั้นตอนในการอ่านที่ชัดเจนช่วยให้ นักเรียนอ่านอย่างมีทิศทางมีเป้าหมายนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้ทำแบบทดสอบย่อย หลังเรียน และได้ทราบผลคะแนนทันที ทำให้พบความก้าวหน้าในการเรียน จึงทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน และพัฒนาการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความได้สูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 75.00 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภิสรา วงศ์คำจันทร์ (2547 : 78) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปประกอบการเรียน เพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า แผนการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปประกอบการอ่านเพื่อจับใจความวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.44/87.80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ เช่นเดียวกับชวีพรรณ จันทระ (2543 : 87) ได้สร้างชุดการสอนวิชาภาษาไทยสำหรับฝึกทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับน้ำอ้อย อริยสุขสกุล (2546 : 91) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสาธิตฯ พิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่าแบบฝึกอ่านจับใจความภาษาไทยที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 90.67/93.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งเอาไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .07

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R ก่อนเรียนและหลังเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่ง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการอ่านและสามารถจับใจความเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความก้าวหน้าในการเรียน สอดคล้องกับ สอดคล้อง งานวิจัยของ ยุภาวดี ชันธุลา (2546 : 86) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับ รัตนภักดิ์ เลิศคำฟู (2547 : 79-82) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ในการสอนอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนร้อยละ 75 ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 60 และมีคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มร้อยละ 62.08 นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับดีมาก เช่นเดียวกับ ได้ศึกษากลวิธีการเรียนโดยใช้ SQ4R สำหรับการศึกษาตำราเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยได้เปรียบเทียบนักเรียนระหว่างกลุ่ม ที่เรียนแบบปกติ กลุ่มที่เรียนด้วย SQ4R และ SQ3R ในการอ่านตำราเรียน ผลปรากฏว่ากลวิธี SQ4R และ SQ3R ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน คือนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธี SQ4R มีคะแนนสูงกว่าการสอนด้วยกลวิธี SQ3R อย่างมีนัยสำคัญ

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59) ทั้งนี้ เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนอ่านแบบ SQ4R เป็นการสอนคล้ายกับการขึ้นชั้นบันได โดยเริ่มจากขั้นที่ไม่ซับซ้อน ไม่ยุ่งยาก ทำให้นักเรียน สนุก

เพลิดเพลิน มี 6 ขั้นตอน (Survey) ทำให้นักเรียนได้อ่านคร่าว ๆ สาระวจใจความสำคัญ (Question) เป็นขั้นการตั้งคำถามโดยเปลี่ยนจากใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านให้เป็นคำถาม (Read) ทำให้นักเรียนได้อ่านบทอ่านเพื่อหาคำตอบโดยละเอียด (Record) เป็นการให้นักเรียนได้จดบันทึกข้อมูลและสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่าน (Recite) ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสเล่าเรื่องจากข้อมูล (Reflect) เป็นขั้นตอนสุดท้าย ทำให้นักเรียนได้เขียนแสดงความคิดเห็นจากบทอ่านที่นักเรียนได้อ่าน

เมื่อเรียนจบในแต่ละแผนแล้ว นักเรียนจะทำแบบฝึกย่อยเสริมทักษะการอ่านจับใจความ ประกอบด้วย นิทาน เพลง บทความ บทร้อยกรอง ข่าว และสารคดี ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาใกล้ตัวและเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน นักเรียนได้ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้สามารถพัฒนาการอ่านจับใจความได้ดีและมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ รัตนภักดิ์ เลิศคำฟู (2547 : 79-82) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ในการสอนอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าวิธีนี้ นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความพึงพอใจและต้องการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R อีก สอดคล้องกับ จิราพร หนูสาย (2549 : 85-87) ได้ศึกษา เรื่องการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความพึงพอใจ ต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโหละหาร จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน มีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับสิริรัตน์ อะโน (2553 : 107) ได้สรุปผลการวิจัยว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแบบฝึกอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอน SQ4R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบปัญหาในขณะดำเนินการสอนในระยะเริ่มแรกของการจัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-2 นักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับขั้นตอนวิธีสอนแบบ SQ4R โดยเฉพาะในขั้นตอนที่ 2 ขั้นการตั้งคำถาม นักเรียนจะไม่กล้าตั้งคำถาม เพราะกลัวผิด และในขั้นที่ 6 ซึ่งเป็นขั้นเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน และนำข้อคิด

ไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนสรุปความโดยใช้ภาษาของตนเอง ยังไม่คล่อง และยังขาดเหตุผลประกอบการแสดงความคิดเห็น แต่เมื่อได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามขั้นตอนจนครบทุกแผนแล้ว ปรากฏว่านักเรียนเข้าใจการอ่านจับใจความ และสามารถใช้เทคนิคตามขั้นตอนการสอน SQ4R มาช่วยทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ซึ่งนับได้ว่านักเรียนได้เกิดทักษะในการอ่านจับใจความ นักเรียนสามารถอ่านอย่างมีเป้าหมาย ประกอบกับในบางขั้นตอนของกิจกรรมการสอน นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน นักเรียนเก่งสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน รวมทั้งสื่อที่ครูใช้ประกอบการสอนน่าสนใจ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทอ่านได้ดี และเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากอ่านเข้าใจ สามารถจับใจความเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้นตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.75/87.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ ด้านพัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.75
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลวิจัยพบว่า การพัฒนาการอ่านจับใจความหลังการเรียนรู้โดยใช้ วิธีสอนแบบ SQ4R ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะเพิ่มสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R สามารถพัฒนาการอ่านจับใจความดีขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรนำวิธีการและขั้นตอน การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านในด้านอื่น ๆ อีก เช่น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์หรือทักษะการฟังและการเขียน

2. ในการเลือกเนื้อเรื่อง ผู้สอนควรคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนในชั้นเรียน เลือกเนื้อเรื่องตามความสนใจของผู้เรียน และมีความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัย

3. ผู้สอนควรแนะนำนักเรียนให้เข้าใจขั้นตอนการสอนอ่านทั้ง 6 ขั้นตอนของวิธีสอนแบบ SQ4R เพราะจากปัญหาที่พบในช่วงแรกของการสอน นักเรียนไม่ค่อยเข้าใจถึงขั้นตอนการสอนทั้ง 6 ขั้นตอนของวิธีสอนแบบ SQ4R

4. ในการสอนแต่ละครั้งครูต้องคอยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนเพราะมีบางขั้นตอนที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ เช่น ขั้นตอนการตั้งคำถาม และขั้นสรุปใจความสำคัญและการนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้ขั้นตอนการสอนบรรลุได้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และช่วยเหลือเป็นอย่างดี จาก ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และดร.ภูษิต บุญทองแดง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้ข้อคิด คำแนะนำ ตลอดจนการแก้ไขด้วยความเอาใจใส่ รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาความรู้ให้ในระหว่างที่ผู้วิจัยศึกษาตามหลักสูตรจนสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). **สาระและมาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ขจีพรรณ จันทระ. (2543). **การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาไทย สำหรับฝึกทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนอำเภอสงขลาจังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ กศม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). **สัมมนาหลักสูตรและการสอนภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้างทอง.
- น้ำอ้อย อริยสุขสกุล. (2546). **การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนกัณฑ์ เลิศคำฟู. (2547). **การใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ ในการสอนอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เพ็ญญ์ กิจระการ. (2544). “การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา(E₁/E₂)” **วารสารวัดผลการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- ยุวดี ไปตาเย. (2554). **การใช้การสอนแบบSQ4R เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตร**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุภาวดี ชันธูลา. (2546). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.